

LÄNSSTYRELSEN I STOCKHOLMS LÄN

Naturvårdsenheten
Björn Carlberg
08-785 51 13

BESLUT

2002-06-03

1 (2)

Dnr
18513-2002-18170
0136-02-010

Överklagan över detta be-
slut har inte kommit in till
länsstyrelsen. 020628 *fw*

Enligt sändlista

*Deltag dag
020606*

Beslut om ny föreskrift inom del av Fjärdlångs naturreservat, fastigheten
Fjärdlång 1:1, Haninge kommun
(2 bilagor)

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken att en ny föreskrift i Fjärdlångs naturreservat skall införas under rubriken "A. Föreskrifter angående markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet". Föreskriften skall ha följande lydelse:

(Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det förbjudet att)

- 12 a. använda byggnader och anläggningar annat än för vandrarhems-
verksamhet, korttidsuthyrning och för friluftslivets behov inom det område
på södra Fjärdlång som arrenderas av Haninge kommun.

Området framgår av bifogad karta som ingår i bilaga 1.

Bakgrund

Fjärdlångs naturreservat bildades den 3 mars 1986. Ägare är staten genom Naturvårdsverket. Ändamålet med reservatet är att bevara områdets vegetation och djurliv samt att bevara områdets värden för friluftslivet.

På södra Fjärdlång arrenderar Haninge kommun byggnader och anläggningar som används som vandrarhem och för korttidsuthyrning. Naturvårdsverket har för avsikt att sälja arrendområdet till kommunen och har hos Länsstyrelsen begärt att en ny föreskrift införs för området i syfte att säkerställa användningssättet för byggnader och anläggningar så att de bara kan användas till vandrarhems-
verksamhet, korttidsuthyrning och för friluftslivets behov.

Ärendet har sänts för yttrande till Haninge kommun och Skärgårdsstiftelsen, som inte har framfört någon erinran.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen delar Naturvårdsverkets uppfattning att det med tanke på reservatets syfte är lämpligt att införa en föreskrift för att säkerställa användningssättet för byggnader och anläggningar när området kan komma att överlåtas till Haninge kommun.

2002-06-03

Dnr
18513-2002-18170
0136-02-010

Länsstyrelsen bedömer att föreskriften är förenlig med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken samt med kommunens översiktsplan.

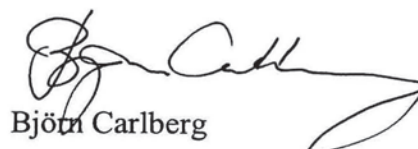
Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 2.

Beslut i detta ärende har fattats av länsöverdirektör Bo Hansson. Vid ärendets slutliga handläggning har även deltagit länsassessor Annika Israelsson, naturvårdschef Anders Nylén samt miljöhandläggare Björn Carlberg, föredragande.

Bo Hansson

Björn Carlberg

Bilaga

1. Beslut om inrättande av Fjärdlångs naturreservat
2. Hur man överklagar

Sändlista

Stockholms läns författningssamling
Haninge kommun, 136 81 Haninge, delg kv
Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm, delg kv
Skärgårdsstiftelsen, Box 7669, 103 94 Stockholm
Lantmäterimyndigheten i Stockholms län (efter laga kraft)
akten
registret

LÄNSSTYRELSEN

Stockholms län

Naturvårdsenheten

Björn Hjernquist

08 785 51 39

BESLUT

Datum

1986-03-03

bilaga 1

1 (10)

Beteckning

11.1211-996-78

0136

Enligt sändlista

BILDANDE AV NATURRESERVATET FJÄRDLÅNG I HANINGE KOMMUN
(3 bilagor)

BESKRIVNING AV RESERVATET

<u>Namn</u>	Naturreseptatet Fjärdlång
<u>Kommun</u>	Haninge
<u>Socken</u>	Ornö
<u>Fastigheter</u>	Fjärdlång 1:1, Fjärdlång 1:16 Allmänt vatten ingår i natur- reservatet.
<u>Lägesbeskrivning</u>	Ekonomiska kartan blad nr 099 81, 099 82, 099 90, 099 91, 099 92, 109 00, 109 01 Båtsportkort nr 714,4 Reservatet är beläget ca 3,5 km öster om Ornö.
<u>Area</u>	ca 2 000 ha
<u>Därav landarea</u>	ca 500 ha
<u>Markägare</u>	Svenska staten genom statens na- turvårdsverk
<u>Upplåtelser</u>	Arrendeavtal med Haninge kommun omfattande ett ca 100 ha stort landområde på huvudön Fjärdlång innefattande även byggnader och anläggningar (se skötselplan och dess bilagor). Arrendeavtal och upplåtelser be- träffande vissa jakt och fiske- rättigheter samt fritidsbostad på Norrön (se skötselplan och dess bilagor).

Naturvårdsför-
valtare

Stiftelsen Stockholms Skärgård förvaltar hela naturreservatet med undantag av det område som arrenderas av Haninge kommun på södra delen av Fjärdlång samt öarna söder och sydväst Fjärdlång.

Haninge kommun förvaltar det område på Södra Fjärdlång som kommunen arrenderar samt öarna söder och sydväst Fjärdlång.

GRUND FÖR BESLUTET

Ärendets handläggning

År 1942 övergick större delen av Fjärdlång-arkipelagen i statens ägo. Öarna Rudbottnarna-Smultronskären avsat-
tes 1944 som domänreservat för att bevara ett urskogs-
liknande område. Inom begränsade ytor på de stora öarna
finns produktiv barrskog som till en del lämnats orörd
under senare decennier. Vissa inägor har granplanterats
och både jordbruk och betesdrift har i praktiken upp-
hört. Under drygt tjugofem år arrenderade Stockholms
kommun mark och byggnader vid Sandviken på Fjärdlång,
där man med social prioritering drev seglarläger, stug-
uthyrning i egna stugor, långtidscamping och liknande
friluftsverksamhet.

Fastigheterna överfördes till naturvårdsfonden 1973 och
1980 förvärvade staten de byggnader och anläggningar
som uppfördes av Stockholms kommun under arrendetiden.

Ett arrendeavtal har tecknats mellan statens natur-
vårdsverk och Haninge kommun och omfattar ca 100 ha
landområde, byggnader och anläggningar på södra Fjärd-
lång. Ett av villkoren i detta kontrakt stipulerar att
hela Fjärdlång 1:1 skall avsättas som naturreservat.
Haninge kommun förbinder sig att sköta det arrenderade
området på det sätt som föreskrifterna och skötselplan-
nen för reservatet kommer att ange.

Samråd har i detta ärende ägt rum med statens natur-
vårdsverk, Haninge kommun, domänverket, Stiftelsen
Stockholms Skärgård samt berörda sakägare. Statens na-
turvårdsverk, Haninge kommun, domänverket och
Stiftelsen Stockholms Skärgård har godkänt förslaget.

Allmän beskrivning

Fastigheterna omfattar de stora öarna Fjärdlång, Ängsön-Marskär, Långholmen-Bockholmen med de mindre öarna Rudbottnarna-Smultronskären, Brännträsk, Rödsjär, Noreholmen samt kobbar och skär inom Huvudskärsfjärden, bland annat Tillögorna, Muggskären, Torskkobben, Vindbåden och Skakobben ut mot yttre havsbandet. Området är av riksintresse för naturvård och rörligt friluftsliv.

På ön Fjärdlång fanns ett hemman redan under 1400-talet. 1700-talets två gårdar med torpet på Norrön brändes 1719 men återuppbyggdes kort efter. Dessa skärgårdsjordbruk med jakt och fiske som viktiga tilläggsnäringar utformade ett beteslandskap med inägor runt bebyggelsen. I drygt tvåhundra år bestod denna tid med utskärsbönder, men i början av innevarande sekel köptes öarna av finansiellt starka familjer från huvudstaden.

Naturreservatet, med samlingsnamnet Fjärdlång, är genom sin storlek och geografiska belägenhet ett typiskt exempel på skärgårdsnatur. Området är tämligen oexploaterat. Inom den vida arkipelagen utgör holmar, kobbar, skär och mellanliggande vatten värdefulla fågellokalerna. Sedan gammalt är området känt för en rik tillgång på sjöfågel, bl a finns här flera par av den ovanliga berganden och rikt med svärta. Skogsområdena hyser havsörn, berguv, hackspett samt övriga fågelarter som hör till barrskogsmiljön i skärgården.

Ögruppen är ett känt utflyktsmål för det båtburna friluftslivet och har några av skärgårdens bästa natthamnar samt gästhamn. Inom området finns skärgårdsvandrarehem, stuguthyrning och campingplats. Det går att nå området med regelbundna, allmänna kommunikationer.

Ändamålet med reservatet

Ändamålet med naturreservatet är att bevara öarnas vegetation och djurliv samt att bevara områdets värden för friluftslivet. Målsättningen är att befrämja ett art- och individrikt djurliv. Särskilt skall områdets förutsättningar som häckningsbiotop för hotade och missgynnade arter tillvaratas. I utskärgården skall värnas om att för kustfåglar värdefulla häckningsområden bevaras. Den långsiktiga målsättningen är att jakt inte skall bedrivas inom området och att djurlivet skall få utvecklas utan mänsklig inverkan. Inom området Ängsön-Marskär skall till skydd för fågellivet tillträ-

desförbud gälla för tiden 1 februari - 15 augusti. Skogen inom hela naturreservatet, med undantag av arrendområdet på södra Fjärdlång, skall lämnas helt orörd med målsättning att utvecklas till och bevaras som urskogsliknande naturskog/urskog. Motivet för detta är att för framtiden bevara naturliga skogsekosystem i skärgården med sina speciella djur- och växtarter samt att bevara en vildmark för naturstudier och rika naturupplevelser. Inägomarken på Fjärdlång skall om möjligt hållas i hävd. Friluftslivets intressen skall beaktas. Inom kommunens arrendområde dominerar fast friluftsverksamhet och anläggningar med tillgång till viss service. Denna verksamhet skall ha den inriktning och omfattning som anges i bifogad fastställd skötselplan. Verksamheten inom arrendområdet får ej bedrivas så att detta medför negativ inverkan på övriga delar av reservatets djurliv och vildmarkskaraktär. Utanför arrendområde skall de allemansrättsliga principerna bibehållas och anordningar begränsas starkt. Vid konflikter mellan friluftsliv och hotade arter skall här skydd för hotade arter ges företräde.

Länsstyrelsens beslut

Med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822) förklarar länsstyrelsen det område som omfattar fastigheterna Fjärdlång 1:1 samt 1:16 och har utmärkts på bifogad karta som naturreservat.

FÖRESKRIFTER FÖR NATURRESERVATET

För att trygga ändamålet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) att nedan angivna föreskrifter skall gälla för området.

A Föreskrifter med stöd av 8 § naturvårdslagen angående markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Med sakägare avses här personer som enligt avtal, arrende eller motsvarande har vissa rättigheter att disponera delar av fastigheten. Sådan person är sakägare enbart för det område där denne har särskild rätt och ej för reservatet som helhet. Inom övriga delar gäller föreskrifter under punkt C även för denne.

Inom fastigheten gäller ej skogsvårdslagen. Föreskrifterna utgör inte hinder för de åtgärder som behövs för

att tillgodose ändamålet med reservatet och som är angivna under B och D nedan.

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att

1. på land och i vatten bedriva täkt eller annan verksamhet som kan ändra områdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden genom att gräva, spränga, schakta, muddra, dika eller utfylla.
2. uppföra ny byggnad utanför skötselområde 1 och 6 (hamnområden) samt skötselområde 3 ("Thielska villan").
3. använda kemiska bekämpningsmedel inom slätter- och betesmarker eller annan naturmark.
4. gödsla eller använda kemiska bekämpningsmedel inom skogsområden.
5. avverka skogsmark eller utföra andra skogliga åtgärder utöver vårdåtgärder i anslutning till bebyggelse, anordningar, stigar och rastplatser.
 - Inom skogsområden med ungskog, som ursprungligen är planterad eller insådd får röjning och gallring ske om åtgärden är motiverad av naturvårdsskäl. Sådana åtgärder skall alltid föregås av samråd med länsstyrelsen.
 - Vid omfattande stormskador på ön Fjärdlång kan skogsskyddsåtgärder få utföras efter länsstyrelsens prövning (detta skall ej ske inom övriga delar av naturreservatet).
6. jaga inom fastigheten Fjärdlång 1:16 samt att jaga inom fastigheten Fjärdlång 1:1 efter 1992, med undantag av jakt efter tillfälligt inkommen räv, grävling och mink på kobbar öster om Ängsön-Mar-skär som får ske efter samråd med länsstyrelsen.
7. bedriva fiskodling i bur, kasse eller motsvarande eller att bedriva annat fiske som inverkar negativt på fågellivet eller försvårar för friluftslivet.
8. fiska inom 100 meter från stranden av Ängsön-Mar-skär samt öns vikar med undantag för till yrkesfiskare upplåtet fiske som får ske under tiden 1 juli - 31 januari.

9. landstiga på Ängsön-Marskär eller färdas inom området 100 meter från stranden samt inom öns vikar, under tiden 1 februari - 15 augusti med undantag för Tullverkets kustbevakning och polismyndigheten vid tjänsteutövning samt person med licensierad rätt att yrkesfiska och personal, jämte medhjälpare, som har ansvar för områdets naturvårdsförvaltning. Området är markerat på bifogad karta.
10. upplåta mark- eller vattenområde för civila eller militära anläggningar, eller verksamheter såsom tävlingar, orienteringar, läger, camping etc. Inom arrendeområdet på södra Fjärdlång får verksamheter bedrivas som framgår av bifogad fastställd skötselplan.
11. dra fram ledningar i luft, mark eller vatten utanför det område på södra Fjärdlång som arrenderas av Haninge kommun.
12. anlägga väg, stig, rastplats eller motsvarande utanför det område på södra Fjärdlång som arrenderas av Haninge kommun.
- Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att
13. uppföra ny byggnad inom skötselområde 1, 3 och 6.
14. ändra befintlig byggnad för att tillgodose annat ändamål än tidigare nyttjande eller funktion eller ändra färgsättning.
15. dra fram ledningar i luft, mark eller vatten inom det område på södra Fjärdlång som arrenderas av Haninge kommun.
16. anlägga väg, stig, rastplats eller motsvarande inom det område på södra Fjärdlång som arrenderas av Haninge kommun.
17. uppföra stängsel eller andra hägnader.
18. bedriva militära övningar.
19. anbringa tavla, plakat, affisch, skylt eller liknande anordning.
20. använda handelsgödsel inom slätter- och betesmarker eller annan naturmark.

B Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdslagen
angående markägares och annan sakägares skyldighet
att tåla visst intrång

Markägaren och innehavare av särskild rätt till marken skall tåla de åtgärder inom området som vidtas i enlighet med till beslutet fogad, fastställd skötselplan.

C Föreskrifter med stöd av 10 § naturvårdslagen om
vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Föreskrifterna avser även gälla statlig och kommunal tjänsteman vid tjänsteutövning med undantag för personal, jämte medhjälpare, som har ansvar för områdets naturvårdsförvaltning.

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att

21. skada eller borttaga naturföremål eller ytbildning
22. skada levande eller döda träd eller buskar, undantag gäller för mindre ingrepp vid studieverksamhet inom lägerskolan inom arrendeområdet på södra Fjärdlång.
23. medvetet störa djurlivet.
24. medföra hund, katt eller annat husdjur som inte är kopplat.
25. för längre tid än två dygn i följd, tälta eller förankra båt på samma ställe. Tältning på anvisad plats inom det område som Haninge kommun arrenderar på södra Fjärdlång får dock ske enligt de anvisningar som arrendatorn anger.
26. göra upp öppen eld. Arrendatorn får dock anvisa eldplats, inom det område som Haninge kommun arrenderar på södra Fjärdlång, för att elda vid lägerskolans verksamhet.
27. framföra motordriven farkost med högre hastighet än 7 knop inom 100 m från land. Föreskriften gäller inte allmän farled.
28. landstiga på Ängsön-Marskär eller färdas inom området 100 meter från stranden samt inom öns vikar, under tiden 1 februari - 15 augusti. Området är markerat på bifogad karta.

29. under tiden 1 april - 15 juli fiska från land och inom 100 meter från stranden av de öar inom reservatet som ligger sydost om Ängsö-Marskär (öarna Klovskär, Tillögorna, Myggskären, Lerkobben, Torskkobben, Svarta Kobben, Vindbåden, Skakobbarna med omgivande skär).

D Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdsförordningen om naturvårdsförvaltningen

1. Naturvårdsförvaltare och samråd

Naturvårdsförvaltare skall vara Stiftelsen Stockholms Skärgård och Haninge kommun. Denna naturvårdsförvaltning skall gälla under en försöksperiod på fem år och omprövas 1990.

Stiftelsen Stockholms skärgård förvaltar hela naturreservatet med undantag av det område som arrenderas av Haninge kommun på södra delen av Fjärdlång och öarna söder och sydväst Fjärdlång. Haninge kommun förvaltar den del av naturreservatet som kommunen arrenderar på södra delen av Fjärdlång samt öarna söder och sydväst Fjärdlång.

Gräns utgöres av den arrendegräns som gäller den 1 januari 1985.

Vid ett årligt samråd skall förvaltarna redovisa föregående års verksamhet samt presentera planerna för förestående verksamhetsår.

2. Skötselplan

Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om naturvårdsförvaltningen genom att fastställa bifogad skötselplan.

Besvär till regeringen, jordbruksdepartementet, enligt bilaga 1 (formulär H).

I den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit byråchefen Mats Larsson, beslutande, naturvårdsdirektören Tord Céwe, länsarkitekten Daniel Nordström, länsantikvarien Bengt OH Johansson, överlantmätaren Torsten Algrim, länsassessorn Fredrik Denecke, avdelningsdirektören Anders Häggblom samt förste byråingenjören Björn Hjernqvist, föredragande.

Mats Larsson

Björn Hjernqvist

Bilagor

1. Besvärshänvisning (formulär H)
2. Karta över naturreservatet
3. Skötselplan

SÄNDLISTA

Domänverket, Björnstigen 89, 171 93 SOLNA, rek+mb
Domänverket, Box 397, 581 04 LINKÖPING, rek+mb
Haninge kommun, 136 81 HANDEN, delg kv
Stiftelsen Stockholms Skärgård, Box 8306,
104 20 STOCKHOLM, rek+mb
Statens naturvårdsverk, Box 1302, 171 25 SOLNA, delg kv
Tage Thiel, Vårdinge folkhögskola, 150 21 MÖLNBO,
rek+mb
Vera Thiel-Luterkort, c/o Lars Metelius, Drakenbergs-
gatan 47, 117 41 STOCKHOLM, rek+mb
Skogsvårdsstyrelsen, Franzéngatan 6, 112 51 STOCKHOLM
Mellersta lotsdistriktet, Sehlstedtsgatan 9,
115 28 STOCKHOLM
Östra tullregionen, kustbevakningen, Box 27311,
102 54 STOCKHOLM
Chefen för flygvapnet, 80004, 104 50 STOCKHOLM
Chefen för marinen, Box 80003, 104 50 STOCKHOLM
Luftfartsverket, Box 20096, 161 89 BROMMA
Sjöfartsverket, 601 01 NORRKÖPING
Statens lantmäteriverk, Kartredaktionen, 801 12 GÄVLE
Södertälje polisdistrikt, Box 84, 151 21 SÖDERTÄLJE
Stockholms polisdistrikt, Box 12510, 102 29 STOCKHOLM
Nacka polisdistrikt, Box 150, 131 60 NACKA
Handens polisdistrikt, Box 26, 136 21 HANDEN
Stockholms läns landsting, Box 22550, 104 22 STOCKHOLM
Stockholms läns hushållningssällskap, Box 45158,
104 30 STOCKHOLM
Stockholms läns jaktvårdsförening, Dalagatan 60,
113 24 STOCKHOLM
Stockholms läns lantbruksnämnd, Box 1030, 171 21 SOLNA
Stockholms länsförbund av SNF, c/o Svenska naturskydds-
föreningen, Box 6400, 113 82 STOCKHOLM
Stockholms ornitologiska förening, c/o Magnus von
Krusenstierna, Ågesta gård, 123 52 FARSTA
Kustfågelgruppen, c/o Åke Andersson, Svenska Jägareför-
bundet, Sveriges Lantbruksuniversitet, 750 07 UPPSALA
Fritidsfiskarna, Box 14114, 104 41 STOCKHOLM

Skärgårdens intresseföreningars kontaktorganisation,
c/o Hans Sundberg, Bodaby, 130 30 VÄRMDÖ
Stockholms skridskoseglarklubb, c/o Gösta Båge,
Grevgatan 10, 114 53 STOCKHOLM
Saltsjön-Mälarens Båtförbund, Slipgatan 2,
117 39 STOCKHOLM

Akten 2 ex

Registret

Juridiska enheten, KH2

Lantmäterienheten (reg.grp och TE) efter laga kraft
Stockholms läns författningssamling, länskungörelserna
Enheten för kulturminnesvård

I HANINGE KOMMUN

Ekonomisk karta blad nr 099 81 m fl

Topografiska kartan Värmdö SV

- reservatsgräns
- - - gräns för fågelskyddsomr.
- ⊥ ⊥ ⊥ gräns för omr. som arrenderas av Hanninge kommun

0 0.5 1.0 1.5 2.0 2.5 km
Skala 1:50000

